

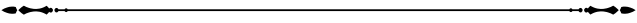

*Kotimaisen kirjallisuuden ja
yleisen kirjallisuustieteen*

OPINNÄYTETYÖ- KONFERENSSI

24.11.2024 KLO 11.30

PUB 4

OHJELMA

11.30 Tervetuloa

11.45 Matilda Kirvelä: Rahaa, päihteitä ja autoja vai ironiaa ja yhteiskuntakritiikkiä?
Suomirap-lyriikan ristiriitaiset puhujat

12.15 Augusta Sarmiala: Tove Janssonin *Taikurin hatun* Mörkö, Tiuhti ja Viuhti
sukupuolen vastakertomuksena

12.45 Heta Virkkunen: Kuukautiskuvaukset Stephen Kingin *Carriessa*

Tauko 13.15-13.45

13.45 Ella Jauhiainen: Ursula Mursun ja Apila Pepitan *Kuuilma*-kirjasarja
sateenkaarispefinä lastenkirjallisuutena

14.15 Asa Palo: Lähde tästä laulamaan. Autoetnografinen tutkielma luopumisesta ja
uuden synnystä kirjoittamisen vaiheina

14.45 Jenni Väyrynen: Subjektius ja performatiivisuus Riyoko Ikedan *The Rose of
Versailles* -mangassa

15.15 Konferenssin päätös

ABSTRAKTIT

Matilda Kirvelä: Rahaa, päihteitä ja autoja vai ironiaa ja yhteiskuntakritiikkiä? Suomirap-lyriikan ristiriitaiset puhujat (*Sanelma*, kotimainen kirjallisuus)

Esitelmöin konferenssissa kotimaisen kirjallisuuden vuosikirja *Sanelmaan* suomirap-lyriikasta kirjoittamieni julkaisujen pohjalta rap-lyriikasta ja luokkanäkökulmista. Alustan ensin hieman rap-musiikin historiaa sekä rap-tutkimusta kirjallisuustieteellisestä näkökulmasta ja syvennyn sitten tarkastelemaan etenkin ristiriitaista luokka- ja rahapuhetta käyttäen esimerkkinä jyvaskyläläisrap-artistien Gettomasan, Lytän ja Tohtori Geton lyriikkaa. Kysyn esitelmässäni, millaisena sanoitusten puhujien erilaiset roolit suhteessa rahaan näyttäytyvät ja mitä stereotyyppisten kalliita autoja ja yleistä elämäntyyliä ihannoivien asenteiden takaa löytyy. Hahmottelen samalla ajatusta suomirap-lyriikan puhujien äänistä eräänlaisena modernina työväenkirjallisuutena ja suhteutan niitä pro gradu -tutkielmassani soveltamaani Martin Heideggerin heitteisyyden (*Geworfenheit*) käsitteeseen yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

Augusta Sarmiala: ”Kaikki eivät sitä ymmärtäneet, mutta pääasia olikin, että he itse tiesivät, mistä oli puhe.” Tove Janssonin Taikurin hatun Mörkö, Tiuhti ja Viuhti sukupuolen vastakertomuksena (kandidaatintutkielma, kotimainen kirjallisuus)

Kandidaatintutkielmassani tarkastelen Tove Janssonin teoksen *Trollkarlens hatt* (1948, suom. *Taikurin hattu*, 1958) kolmen queeriksi tulkitsemani Muumihahmon kerrontaa vastakertomuksena heteronormatiivisuudelle ja sukupuolinnormille.

Tutkimukseni lähtökohtana on tutkia, miten Tiuhtin, Viuhtin ja Mörön sukupuolesta ja seksuaalisuudesta kerrotaan cis-heteronormien vastaisesti. Keskeisimpinä tutkimustuloksina esitän Tiuhtin ja Viuhtin homososiaalisena kollektiivina, yksilökeskeisyyden ihannetta rikkovana yksikkönä, jolle yhteiskunnan normit ja lait ovat toissijaisia. Mörkö puolestaan on Tiuhtin ja Viuhtin vastakohta; itsenäinen, jopa yksinäinen ja rahanhimoinen. Hän on naishahmojen yleiselle narratiiville epätyypillisesti päättäväinen ja vaativa. Muumilaakson moraalikäsitteiden mukaisesti hän on eräänlainen vastakertomus vastakertomuksen sisällä.

Tutkielman keskeisimmän teoreettisen viitekehyksen muodostavat Judith Butlerin ja James Phelanin tutkimukset. Teoksen kerronnan tarkastelussa hyödynnän Phelanin henkilöahmoteoriaa artikkelissa *Character as Rhetorical Resource* (2022). Sukupuolinnormien tarkasteluun sovellan Judith Butlerin teoriaa sukupuolen performatiivisuudesta teoksessa *Hankala sukupuoli* (1990/2006).

Heta Virkkunen: Kuukautiskuvaukset Stephen Kingin *Carriessa* (pro gradu, yleinen kirjallisuustiede)

Pro gradu -tutkielmani teko on edelleen vaiheessa, joten esittelen tutkimustani keskeneräisenä. Olen kuitenkin perehtynyt aiheeseeni jo kandin teossa, eli aihe on sinänsä tuttu, ja gradunkin näkökulma alkaa hahmottua yhä kirkkaammin päivä päivältä.

Käsittelen pro gradu -tutkielmassani siis Stephen Kingin Carrie-teosta, ja keskityn analyysissa teoksen kuukautiskuvaukseen. Olen kiinnostunut ymmärtämään, miksi kuukautiskuvaukset länsimaaisessa kirjallisuudessa ovat harvinaisuuksia, vaikka kuukautiset ja kuukautiskierto vaikuttavatkin lähes kaikkiin ihmisiin tavalla tai toisella. Entä miten kuukautisia kuvataan, kun niitä kuvataan?

Lähestyn kuukautisaihetta valta- ja vastakertomusten näkökulmasta, eli hahmottelen niitä kulttuurisia kertomusmuotoon puettuja ajatuksia, joita kuukautisdiskursseihin liittyy. Tämän lisäksi analysoin Carrieta osana näiden kertomusten ja kertomusasetteluiden joukkoa. Tämän lisäksi haluan ymmärtää, minkälaiset intersektionaaliset vaikuttajat, kuten ikä, sukupuoli ja etninen tausta, vaikuttavat kuukautisten kokemiseen.

Ella Jauhiainen: ”Nimiä vaihdellaan, jos siltä tuntuu. Nimiä annetaan ja valitaan ja jätetään nurkkiin lojumaan” – Ursula Mursun ja Apila Pepitan *Kuuilma*-kirjasarja sateenkaarispefinä lastenkirjallisuutena (kandidaatintutkielma, kotimainen kirjallisuus)

Tutkielmassani tarkastelen Ursula Mursun ja Apila Pepitan *Kuuilma*-lastenkirjasarjan osia *Myrtti ja noitatukka* (2021), *Myrtti ja kudelmataika* (2022) ja *Myrtti ja nuuskiva kinuski* (2023). Tutkielmassani tarkastelen niitä keinoja, joilla kirjasarja ilmentää sateenkaarispefin lastenkirjallisuuden, eli lapsille suunnatun, seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuutta käsittelevän, tieteisfantasian genreen luettavan kirjallisuuden muotoja. Tutkin sukupuolisuuden moninaisuuden kuvausta keskittyen erityisesti muunsukupuolisuuden ja joustavan eli genderfluidin sukupuoli-identiteetin kuvauksiin.

Konferenssissa haluan esitellä ylipäänsä sateenkaarispefiä lastenkirjallisuutta. Esittelisin *Kuuilma*-kirjasarjan hahmoja, ja käsitteisin tätä kautta tutkielmani isoimpia aiheita, kuten nimiä, kutsumatapoja sekä sukupuolineutraalia kerrontaa. Lisäksi haluan tuoda esiin sen, että tutkielmani osoittaa, että lasten sateenkaarispefin avulla voidaan tarkastella vaikeitaakin aiheita piilottamalla teemat kuvakieleen ja vertauksiin.

Asa Palo: Lähde tästä laulamaan. Autoetnografinen tutkielma luopumisesta ja uuden synnystä kirjoittamisen vaiheina (pro gradu, kotimainen kirjallisuus)

Työn alla olevassa kirjoittamisen tutkimuksen pro gradu -tutkielmassani tutkin omaa kirjoittamistani. Käsittelem tutkielmassa yhden runoteoskäsikirjoituksen kustannusprosessin epäonnistumista ja toisen käsikirjoituksen syntyä. Graduaineistonani toimivat runokäsikirjoitus ja sen eri versiot ja osat, sähköpostit, työpäiväkirjamerkinnät ja sosiaalisen median julkaisut. Konferenssiesitelmässäni avaam graduni aiheita ja tekoprosessia rihmaston ja liminaalisuuden käsitteiden kautta: miten kaikki liittyy kaikkeen ja millaista luopumista ja uuden syntyä liminaalitulassa tapahtuu. Lisäksi puhun affekteista, miten ne vaikuttavat teksteihin ja tapahtumiin ja päinvastoin, tekstit ja tapahtumat affekteihin.

Jenni Väyrynen: Subjektius ja performatiivisuus Riyoko Ikedan *The Rose of Versailles* -mangassa (pro gradu, yleinen kirjallisuustiede)

Pro gradu -tutkielmani keskiössä Riyoko Ikedan 70-luvun alkupuolella ilmestynyttä *The Rose of Versailles* nimistä tytöille suunnattua mangasarjaa. *The Rose of Versailles* -manga on historiallinen fiktio, joka sijoittuu Ranskan suuren vallankumouksen tapahtumien ympärille. Tarina seuraa kuningatar Marie Antoinetten elämän eri vaiheita ja keskittyy kuvaamaan hänen monimuotoisia suhteita sarjan muihin naishahmoihin. Tutkielmassani tarkastelen miten valitsemani hahmot asettuvat oman aikansa tyttökäsitteeseen ja ihanteeseen. Tutkielmani fokuksessa on eri tavat, joilla Ikedan hahmot toistavat 1900-luvulla muodostuneen shoujo-identiteetin, eli tyttöyden, piirteitä ja siihen liittyviä kulttuurisia assosiaatioita. Tutkielmani teoreettisena taustana toimii queer-tutkimuksesta tuttuun teoriaan sukupuolen performatiivisuudesta, sekä representaatiotutkimusta.